

Täysistunto

Maanantai 6.2.2023 klo 14.00—17.56

3. Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisesta Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM Ukraine -avustusoperaatioon; osallistuminen koulutus- ja neuvonantotehtäviin Puolassa

Valtioneuvoston selonteko VNS 17/2022 vp

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 3. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.

Esittelypuheenvuoron käyttää ulkoministeri Pekka Haavisto. Tämän jälkeen puhemies myöntää kahden minuutin vastauspuheenvuorot eduskuntaryhmien ilmoittamille edustajille. Muut vastauspuheenvuorot ovat minuutin mittaisia. Debatin jälkeen keskustelu jatkuu nopeatahtisena siten, että etukäteen varatut puheenvuorot saavat kestää enintään viisi minuuttia. Puhemiesneuvosto suosittaa, että nopeatahtisen keskusteluosuuden jälkeenkin pidettävät puheenvuorot kestävät enintään viisi minuuttia.

Lähetekeskusteluun varataan ensi vaiheessa enintään yksi tunti. — Keskusteluun, ministeri Haavisto.

Keskustelu

14.01 Ulkoministeri Pekka Haavisto (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Nyt käsiteltävä selonteko koskee Suomen osallistumista Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM Ukraine -avustusoperaatioon.

Euroopan unioni on reagoinut Venäjän laittomaan hyökkäyssotaan nopeasti, yhtenäisesti ja tehokkaasti. Poliittisen ja taloudellisen tuen lisäksi EU:n tukitoimet kattavat myös monipuolisen puolustusmateriaalin toimittamisen.

Ukraina on pyytänyt EU:lta apua myös asevoimiensa kouluttamiseksi. Operaation tarjoamalla koulutuksella vastataan Ukrainan asevoimien kriittisiin tarpeisiin. Samalla se vahvistaa EU:n yhteistä turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaa. Tavoitteena on lisätä Ukrainan asevoimien sotilaallista kyvykkyyttä ja siten tukea Ukrainaa puolustamaan suvereniteettiään ja alueellista koskemattomuuttaan sekä suojelemaan siviiliväestöään.

Operaation lähtötavoitteena on tarjota perus- ja erikoiskoulutusta 15 000 ukrainalaisso-tilaalle. 24 EU-jäsenmaata on tähän mennessä ilmoittanut osallistuvansa operaatioon. Operaation koulutus tapahtuu EU:n jäsenvaltioiden alueella. Operaation joukkoesikunnat sijaitsevat Puolassa ja Saksassa. Jäsenmaat voivat järjestää koulutusmoduuleja myös muualla EU:n alueella.

Arvoisa puhemies! Suomen tarkoituksena on osallistua operaatioon enintään 50 sotilaalla 15. marraskuuta 2024 saakka. Tämä pitäisi sisällään osallistumisen koulutus- ja neuvon-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

antotehtäviin Puolassa sekä tähän liittyviin esikunta-, hallinto- ja tukitehtäviin osallistumisen EU-jäsenmaiden alueella. Koulutustoiminta on tarkoitus aloittaa keväällä 2023 koulutusmoduulilla, jossa Suomi kouluttaa erikseen valituista ukrainalaisista sotilaista koostuvan noin 30 hengen joukon. Suomen on lisäksi tarkoitus antaa Ukrainan asevoimille lääkintä- ja asejärjestelmäkoulutusta.

Suomen kansallisen osallistumisen kustannukset ovat alustavan arvion mukaan vuonna 2023 noin 12,4 miljoonaa euroa ja vuonna 2024 noin 10,4 miljoonaa euroa. Kulut katetaan sotilaalliseen kriisinhallintaan osoitetuista määrärahoista.

Arvoisa puhemies! Ukrainan asevoimien koulutustarpeiden on arvioitu jatkuvan merkittävänä myös operaation nykyisen mandaattikauden jälkeen. Suomella on valmius tarkastella myös muun koulutus- ja neuvonantotoiminnan järjestämistä tai sellaiseen osallistumista EUMAM-operaatioissa Ukrainan tarpeiden mukaisesti. Suomen mahdollisesta muusta osallistumisesta tehtäisiin tällöin erillinen päätös.

Kansainvälinen humanitäärinen oikeus sekä ihmisoikeus- ja tasa-arvonäkökulmat sisällytetään kiinteästi EUMAM-operaation suunnitteluun, koulutukseen ja raportointiin.

Puhemies! Venäjän hyökkäyssota rikkoo räikeästi kansainvälistä oikeutta ja on johtanut laajaan humanitäärisen kriisiin. Venäjän hyökkäyssodan vuoksi yli 14 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa ja noin 18 miljoonaa ihmistä tarvitsee humanitääristä apua. Suomi on vastaanottanut nyt yli 48 000 ukrainalaista pakolaista. Olemme valmiita antamaan turvaa myös jatkossa.

Venäjä jatkaa kiivaita sotatoimia erityisesti Itä-Ukrainassa. Taistelujen keskelle jäävien siviilien tilanne on äärimmäisen huolestuttava. Lokakuusta 2022 lähtien Venäjä on kohdistanut ohjus- ja lennokki-iskuja erityisesti Ukrainan kriittiseen infrastruktuuriin tavoitteenaan Ukrainan yhteiskunnan kestokyvyn murtaminen. Sotilaallisen, humanitäärisen ja muun tuen jatkaminen Ukrainalle on välttämätöntä Ukrainan suvereniteetin turvaamiseksi.

Puhemies! Tällä hetkellä Suomi jatkaa osallistumistaan Ukrainan asevoimien koulutukseen Isossa-Britanniassa noin 20 henkilön osastolla osana monikansallista koulutusoperaatiota. Koordinaatio toiminnan suunnittelussa operaatioiden välillä on tiivistä. Käsillä olevan selonteon valmistelun jälkeen Suomi antoi tammikuussa 2023 Ukrainalle kahdennentoista ja tähän mennessä mittavimman puolustustarvikelähetyksensä, joka kasvatti Suomen lähetysten yhteisarvon 590 miljoonaan euroon. EUMAM-operaatioissa antamansa koulutuksen osana Suomi valmistautuu luovuttamaan koulutettaville ukrainalaisille henkilökohtaista ja joukkokohtaista materiaalia sekä asemateriaalia. Materiaaliluovutuksista tehdään aiempien Ukrainalle annettujen puolustusmateriaalitukipakettien kaltaiset erilliset päätökset.

Puhemies! Suomi on tukenut Ukrainaa sekä kansallisesti että osana EU:ta. Suomi on myöntänyt Ukrainaan humanitääristä apua, kehitysyhteistyötukea, materiaalitukea, puolustusmateriaalitukea ja koulutustukea. Suomen tuki Ukrainalle on laaja-alaista ja pitkäaikaista. Suomi on vuonna 2022 osoittanut humanitääristä apua ja kehitysyhteistyötukea Ukrainaan 103 miljoonaa euroa. Nykyisellään Ukraina on Suomen suurin kehitysyhteistyön kohdema.

Suomi on tukenut Ukrainan pidemmän aikavälin kehitystä myös siviilikriisinhallinnan keinoin. Suomi osallistuu EU:n siviilikriisinhallintaoperaatioon Ukrainassa, jonka kautta tuetaan Ukrainan oikeusvaltiokehitystä. Suomi osallistui myös maassa toimineeseen Etyjin tarkkailuoperaatioon.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

Aivan lopuksi, puhemies, EUMAM Ukraine -operaatioon osallistuminen on johdonmukaista jatkoa Suomen Ukrainalle antamalle tuelle. Osallistuminen tukee Suomen harjoittaman kriisinhallintatoiminnan yleisiä tavoitteita edistää vakautta, rauhaa, demokratiaa, ihmisoikeuksia, oikeusvaltioperiaatetta ja tasa-arvoa sekä vahvistaa kansallista puolustuskykä ja sisäistä turvallisuutta. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kari, Mika, kaksi minuuttia.

14.07 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Ukraina on käynyt lähes vuoden ajan puolustussotaa Venäjän brutaalaa hyökkäystä vastaan ja samalla varjellut koko Eurooppaa. Suomessa olemme tukeneet Ukrainaa vahvasti sodan alusta asti, niin kansallisesti kuin yhdessä kumppanimaidemme kanssa. Puolustusmateriaalitukea olemme antaneet merkittävän määrän, lähes 590 miljoonan euron arvosta.

Materiaalisen tuen lisäksi keskeistä on, että Suomi tarjoaa Ukrainalle sen kaipaamaa osaamista ja koulutustukea. Olemme osallistuneet jo ukrainalaisten vapaaehtoisten kouluttamiseen Isossa-Britanniassa. Nyt vahvistamme jatkoa tälle työlle EU:n oman sotilaallisen avustusoperaation kautta, jonka tavoitteena on yhteensä 15 000 ukrainalaissotilaan kouluttaminen.

Päätös koulutusyhteistyöhön osallistumisesta on tärkeä, ja se edistää Ukrainan kykyä puolustaa aluettaan, suvereniteettiaan ja ukrainalaisia siviilejä.

Ukrainan tukemisen lisäksi osallistuminen operaatioon tukee Suomen kriisinhallintatoiminnan keskeisiä tavoitteita: rauhan, demokratian, ihmisoikeuksien ja oikeusvaltioperiaatteen edistämistä. Osallistuminen vahvistaa entisestään Suomen aktiivista EU-politiikkaa ja panostuksia EU:n yhteiseen turvallisuus- ja puolustuspolitiikkaan.

Arvoisa puhemies! Operaation kokonaisvaltainen lähestymistapa ja tavoitteiden seuranta ovat tärkeitä toteuttaa huolellisesti selonteossa mainitun mukaisesti. Koulutus tapahtuu EU-jäsenmaissa, joten kouluttajina toimivalle Puolustusvoimien henkilöstölle mahdolliset fyysiset riskit ovat pienet. Tiedusteluvalvontavaliokunnan puheenjohtajana haluan kuitenkin kiinnittää huomiota selonteossa mainittuun riskiin siitä, että koulutustoimintaan kohdistuu tiedustelua. Tätäkin riskiä tulee seurata, ja siihen tulee ennalta varautua.

SDP:n eduskuntaryhmä antaa täyden tukensa operaatioon osallistumiselle valtioneuvoston selonteon mukaisesti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Ronkainen, kaksi minuuttia.

14.09 Jari Ronkainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Pian on tosiaan kulunut vuosi siitä, kun Venäjä hyökkäsi Ukrainaan. [Timo Heinonen: Kahdeksan vuotta!] On selvää, että Suomen kansa on Ukrainan tukena raakaa sotaa vastaan, jossa venäläisten sotarikoksetkin ovat enemmän sääntö kuin poikkeus.

Olemme lähettäneet Suomesta Ukrainaan puolustustarvikkeita reilusti ja parhaan kymmen mukaan. Tämä on oikein. Myös humanitaarista apua on luonnollisesti annettu, jotta pystyisimme auttamaan ukrainalaisia siviileitä sodan jaloissa.

Pelkkä kalusto ei kuitenkaan riitä. Tarvitaan koulutusta, jotta ukrainalaisten puolustustaistelu on tehokasta. Tämä säästää ukrainalaisia henkiä. Kun sotilaskoulutus on ammatti-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

maista, puolustus on tehokkaampaa ja hyökkääjän olot ovat kurjempia. Myös koulutuksen tarjoaminen itsenäistä maata puolustavalle Ukrainalle on siis oikein.

Arvoisa puhemies! Nyt olemme päättämässä niin sanotun EUMAM Ukraine -avustusoperaation tukemisesta, eli käytännössä enintään 50 sotilaan lähettämisestä koulutus-tehtäviin Ukrainan tueksi. Perussuomalaiset kannattavat tätä esitystä.

Suomessa sotilaallinen koulutus on maailman parhaimmistoa laadultaan, ja suomalaisten koulutustaitoja on tultu kopioimaan kauempaakin jo pitkään, muun muassa Yhdysvalloista. Suomalainen koulutus on jotakuinkin parasta, mitä meillä on antaa.

Kun irrotamme 50 henkeä koulutustehtäviin Ukrainan hyväksi, meidän tulee muistaa kuitenkin myös Puolustusvoimien koulutusresurssit kotimaassa. Resurssit eivät saa heikentyä. Meillä on kuitenkin 1 300 kilometriä rajaa tämän samaisten Venäjän kanssa, jota vastaan Ukraina taistelee. [Petri Huru: Juuri näin!]

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kopra.

14.11 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Sotaa on käyty jo kahdeksan vuotta, mutta lähes vuosi sitten Venäjä käynnisti uuden laittoman hyökkäyksen Ukraina. Tämä hyökkäys ihmisoikeusrikoksineen on jatkoa Venäjän määrätietoisen imperialistiselle valloituspolitiikalle. Ukrainalla on kansainvälisen lain mukaan täysi oikeus kaikkeen materiaalliseen ja muuhun tukeen sekä huomioon.

Suomi osallistuu Ukrainaa tukevaan EUMAM-operaatioon enintään 50 sotilaalla. Kyse on Suomen kannalta merkittävästä tuesta, jolla annamme apua ja osoitamme solidaarisuutta Ukrainalle. Samalla operaatio on osoitus EU:n yhtenäisyydestä ja toimintakyvystä. Kokoomuksen eduskuntaryhmä puoltaa Suomen osallistumista tähän operaatioon.

Arvoisa puhemies! Sodan hinta on suuri koko Euroopalle, ja siitä ukrainalaiset maksavat kovinta hintaa päivittäin. Energian hinnan nousu ja muut vaikeudet Euroopassa ovat pientä Venäjän Ukraina tuoman pimeyden ja tuhon rinnalla. Jos Venäjää ei torjuta, sama pimeys ja tuho tulee kohtaamaan muuta Eurooppaa. Ukrainalaiset taistelevat koko Euroopan puolesta, ja siksi Ukrainan asia on meidän.

Mikään ei viittaa sodan pikaiseen päättymiseen ja Venäjän kukistumiseen, päinvastoin. Venäjällä riittää kansalaisia surutta rintamalla tapettaviksi, ja Uralin luolista eivät ammuksiset heti loppu. Tämä on syytä Euroopassa ymmärtää ja ryhtyä nykyistä mittavampiin toimiin.

Nykyisellä menolla lännen asevarastojen pohja tulee ennen pitkää vastaan. Edessä vaikuttaa olevan pitkäkestoinen kulutusota, ja syntyy tilanne, että se osapuoli voittaa, jonka sotatarviketuotannon pitkäkestoinen teollinen suorituskyky ja logistiikka toimivat paremmin. Siksi koko Euroopan ja Suomen on järjestelmällisesti ja määrätietoisesti löydettävä keinot ja alettava nostaa puolustustarviketuotannon kapasiteettia, jotta Ukrainassa kuluvat määrät sekä omien varastojen vajeet saadaan katettua.

Suomen yli 1 300 kilometriä pitkä raja Venäjän kanssa on otettava huomioon. On huoletettava, että puolustuksemme pysyy kunnossa myös Ukrainaa tukiessamme.

Ukrainan on voitettava, tai koko länsimainen demokraattinen järjestys vaarantuu vakavasti. Autamme Ukrainaa, kunnes valloittajan roistolaumat on päihitetty ja Euroopassa vallitsee taas rauha.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Vehviläinen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

14.13 Anu Vehviläinen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä käynnisti bruttaalin hyökkäyksen Ukrainaan vuosi sitten, eikä loppua ole nähtävissä. Venäjä on säälimättä ja vastoin kansainvälisiä sodankäynnin sääntöjä kohdistanut sotatoimensa myös siviileihin, lapsiin, naisiin ja vanhuksiin, ja tuhonnut armottomalla tavalla Ukrainan kaupunkoja, kyliä ja energiainfraa. Suomi on johdonmukaisesti tuominut Venäjän toimet. Olemme tukeneet Ukrainaa poliittisesti, taloudellisesti ja humanitaarisesti sekä antamalla puolustusmateriaaliapua. Suomalaiset ovat myös suoraan ja kansalaisjärjestöjen kautta osallistuneet ukrainalaisten auttamiseen. Suomen ja EU:n on jatkettava määrätietoista ja monimuotoista tukeaan Ukrainalle. Sodan pitkittyessä emme saa unohtaa, mitä Ukrainassa joka hetki tapahtuu.

EU:n yhteisen EUMAM-operaation koulutustoimet käynnistyivät viime marraskuussa. Koulutuksella vastataan Ukrainan asevoimien kriittisiin tarpeisiin. Koulutusoperaatioissa on tavoitteena tarjota koulutusta 15 000 ukrainalaissotilaille. Operaatioon osallistuminen sopii luontevasti Suomen aktiiviseen rooliin EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikan vahvistamisessa. Osaamistamme kriisinhallintaoperaatioissa arvostetaan. Puolassa tapahtuvaan operaatioon osallistuu enimmillään 50 suomalaista sotilasta. Sotilaidemme tehtävä on erityisesti kouluttaa ukrainalaiskouluttajia, jotta he voivat edelleen kouluttaa omia sotilaitaan kotimaassaan Ukrainassa. Tarkoitus on myös antaa lääkin- ja asejärjestelmäkoulutusta. Lisäksi Suomi luovuttaa koulutettaville henkilökohtaista ja joukkokohtaista materiaalia sekä aseistusta. Materiaaliavusta tehdään erilliset päätökset, kuten aiemminkin. Suomen osallistumisen kustannukset ovat vajaat 23 miljoonaa euroa kahden vuoden aikana.

Vaikka sodan sumuisuus on nyt edessämme, on valmistauduttava myös jälleenrakentamiseen. Tästä meitä muistutti suoraan jo lähes vuosi sitten presidentti Zelenskyi puhuesaan eduskunnalle.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Harjanne.

14.15 Atte Harjanne vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjän epäonnistunut, Ukrainan pysäyttämä strateginen isku on vajaassa vuodessa muuttunut armottomaksi kulutussodaksi, jossa Venäjä yrittää vuodattaa Ukrainan kuiviin ja väsyttää lännen luopumaan tuestaan. Se ei saa onnistua siinä. Sodan jatkuessa Ukrainassa on edelleen pelissä Euroopan tulevaisuus. On Suomen turvallisuuden kannalta ehdottoman tärkeää varmistaa Ukrainan sotilaallinen menestys hyökkääviä venäläisjoukkoja vastaan. Ukrainan tuki on myös moraalisesti oikein. Tyrannia uhkaa alistaa vapaan maan sorron ja väkivallan alle, eikä sitä voi hyväksyä.

On siis oikein ja hyvä, että Suomi osallistuu nyt ukrainalaisten kouluttamiseen Puolassa. Tälle on vihreän eduskuntaryhmän täysi tuki. Suomalainen sotilaskoulutus on laadukasta, ja kouluttamalla kouluttajia Suomi voi vahvistaa Ukrainan kykyä vastata Venäjän mobilisaatioon merkittävästi. Esitänkin jo nyt suuren kiitoksen jokaiselle tärkeään tehtävään osallistuvalla ammattisotilalla ja reserviläisellä, kuten heillekin, jotka jo ovat kouluttamiseen osallistuneet Isossa-Britanniassa, sekä niille vapaaehtoisille, jotka ovat lähteneet paikan päälle.

Yhteisen koulutusoperaation ja koordinoitun materiaalituen ohella nyt on kiire nostaa eurooppalaisen puolustusteollisuuden tuotantokapasiteettia pitkäkestoisen kulutussodan vaatimalle tasolle. Ukrainalaisille on annettava kaikki ne työkalut, joita he tarvitsevat miehittäjän ajamiseksi maastaan. Se tarkoittaa muun muassa modernia, mekanisoitua hyökkä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

ysvoimaa taistelupanssareineen, vaikuttavaa ilmatorjuntaa ja kykyä vaikuttaa kauas sekä jatkuvasti hupenevien ammustarvikkeiden korvaamista. Myös Suomen on jatkettava koulutuksen ohella vahvaa materiaalista tukeaan. Omasta puolustuskyvystä on kalustoa luovutettaessa pidettävä kiinni, mutta on ymmärrettävä, että juuri nyt Suomeakin puolustetaan Ukrainassa. Leopardit liikkeelle siis.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Saramo.

14.17 Jussi Saramo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Suomen on jatkettava aktiivisesti Ukrainan tukemista ja auttamista. Sodan pitkittyessä ukrainalaiset tarvitsevat solidaarisuuttamme enemmän kuin koskaan. Suomen ja EU:n on tehtävä kaikkensa, jotta Venäjä lopettaa hyökkäyksensä ja Ukrainaan saadaan rauha. Koska kyseessä on selkeästi yksipuolinen, imperialistinen hyökkäys, ei rauha tule, ennen kuin Venäjän johto tajuaa, että he eivät voi voittaa. [Timo Heinonen: Oikein!] Tukemalla Ukrainaa me autamme maata puolustamaan siviilejään tilanteessa, jossa Venäjän johdolle ihmishenget eivät näytä paljon merkitsevän.

Mutta, arvoisa puhemies, koska olemme onneksi täällä Suomen eduskunnassa hyvin samanmielisiä näistä asioista, niin mielellään vähän laajentaisin näkökulmaa. Vasemmistoliiton mielestä Ukrainalle annettava apu on hyvä jo nyt hahmottaa laajemmin, myös niin, että ukrainalaiset voivat katsoa tulevaisuuteensa valoisammin, kun jälleenrakennus alkaa — tietysti jälleenrakennus on käynnissä koko ajan. Meidän on edistettävä Ukrainan jättimäisten valtionvelkojen anteeksi antamista, jotta jälleenrakentamistyö voi aidosti käynnistyä. On myös selvitettävä, miten Venäjältä pakotteiden takia takavarikoitua omaisuutta ja varoja voisi käyttää Ukrainan auttamiseksi jälleenrakentamisessa ja muussa työssä. [Olli Immonen: Totta!] Tässä mielestäni Suomella on hyvä olla rakentava rooli. Me emme lopulta sotilaallisesti voi määräämme enempää auttaa, mutta meillä on varmasti paljon annettavaa Ukrainalle.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Biaudet.

14.20 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Den 24 februari 2022 förändrades världen så som vi känner den. Vi fick läsa nyheter om att Ryssland hade invaderat Ukraina. Det var en fruktansvärt sorglig morgon, och jag tänkte på ukrainska familjer, barn och unga, och män som visste att fronten väntar. Samtidigt som krigsbilderna tog över nyhetsflödet väcktes finska folkets vilja att hjälpa, och den viljan är fortfarande stark. Det värmer mitt hjärta.

Arvoisa puhemies! Ruotsalainen eduskuntaryhmä edellyttää, että Suomi jatkaa Ukrainan tukemista niin pitkään kuin se on tarpeen. Ei ole vaihtoehtoa, että Ukraina ei voittaisi sotaa tai että Venäjä ei jonain päivänä joutuisi vastaamaan laittomista teoistaan. Ukraina selviää, varsinkin kun muut maat tukevat ja kun pysymme yhtenä rintamana. Yhdessä olemme vahvoja. Siksi meidän on turvattava EU:n yhteinen toiminta myös jatkossa.

Suomi on auttanut Ukrainaa monin eri tavoin. Olemme myöntäneet humanitääristä apua, kehitysyhteistyötukea, puolustustarvikkeita ja koulutustukea. Se, että Suomi nyt EU-hankkeen yhteydessä tarjoaa ukrainalaisille sotilaille Puolassa järjestettäviä koulutuksia,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

on itse asiassa luonnollinen jatkumo avullemme. Ukrainan joukoille annettava lääkintäkoulutus on tarpeen ja voi myös pelastaa henkiä.

Ruotsalainen eduskuntaryhmä on tyytyväinen Suomen Ukrainalle antamasta laajasta tuesta ja siitä, että apu tukee laajasti puolustuksen lisäksi Suomen kriisinhallinnan yhteisiä tavoitteita, kuten vakauden, rauhan, demokratian, ihmisoikeuksien, oikeusvaltioperiaatteen ja tasa-arvon edistämistä.

Trots att det har varit dystra tider är en sak säker: Framtiden kommer, och det finns alla förutsättningar för att den ska vara god. En dag kommer kriget att ta slut, och återuppbyggnaden får därför starta med kraft så fort det är möjligt. I det arbetet ska Finland vara aktivt med exempelvis med vårt kunnande inom skolsektorn och rättsstaten. Men just nu behöver Ukraina vårt stöd för att vinna kriget för hela Europas skull.

RKP:n eduskuntaryhmä katsoo, että sotilaallisen ja humanitäärisen tuen jatkuminen on välttämätöntä Ukrainan suvereniteetin turvaamiseksi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Räsänen.

14.22 **Päivi Räsänen kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Sota Euroopassa Ukrainan maaperällä on jatkunut jo järkyttävän pitkään. Sodan päättyminen ei ole näköpiirissä; uutiset viittaavat pikemmin sotatoimien laajenemisen mahdollisuuteen. Sotaan liittyvä inhimillinen kärsimys vetää hiljaiseksi, kun lähestymme sodan alkamisen vuosipäivää.

Suomi on tukenut Ukrainaa sekä humanitäärisesti että sotilaallisesti yhteistyössä Euroopan maiden ja lukuisten muiden maiden kanssa. Viimeksi Suomen uutisoitiin lähettävän Ukrainaan uuden puolustustarvikelähetysten, jonka arvo on noin 400 miljoonaa euroa.

Sotilaallisen, humanitäärisen ja muun tuen jatkaminen on välttämätöntä Ukrainan suvereniteetin turvaamiseksi. Tiedämme toki senkin, että jokainen lähetys on Suomen näkökulmasta riski. Hyökkäävän valtion naapurissa omasta puolustuskyvystämme on pidettävä huolta.

Suomi on osallistunut Ukrainaa tukevaan koulutusoperaatioon Isossa-Britanniassa ja liittyy EU:n sotilaalliseen avustusoperaatioon enintään 50 sotilaalla, jotka toimivat koulutus- ja neuvonantotehtävissä Puolan maaperällä. Suomi ei ole eskaloimassa sotaa, mutta tuemme ja puolustamme Ukrainan oikeutta alueelliseen koskemattomuuteen. Operaation kestoksi on määritetty kaksi vuotta. Todella toivomme, että tuo aika on riittävä.

Ukrainalaiset tarvitsevat myös valtavasti tukea Venäjän kohdistuessa systemaattisesti iskuja siviili-infrastruktuuriin, kuten energiaverkkoihin. Siviili-infran toiminta on väistämätön edellytys myös sotilaallisen maanpuolustuksen toiminnalle. Nämä kulkevat käsi kädessä. Tästä seikasta voisimme itse asiassa myös Suomessa ottaa oppia ja vahvistaa myös omaa siviilikriisivalmiuttamme.

Arvoisa puhemies! Sodan eskaloitumista ei toivo kukaan. Toivoa näen vain siinä, että aikanaan Venäjällä vielä tulee valtaan nuori sukupolvi, jolla ei ole enää siteitä kommunistisen Neuvostoliiton moraalittomuuteen ja Venäjällä yhä liian yleistä väkivaltaa, vahvoja johtajia ja menneisyyden suurvalta-aikaa ihannoivaan kulttuuriin.

Puhemies Matti Vanhanen: Nyt siirrymme minuutin vastauspuheenvuoroihin. — Edustaja Heinonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

14.24 Timo Heinonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! 24. helmikuuta osoitti vääräksi uskottelun, että Venäjän naapurissa voisi elää turvassa myötäilemällä sitä. Venäjä ei ollutkaan ystävämielinen ja ennustettava maa eikä rauhaa tahtova naapuri: naamiot oli riisuttu. Venäjä ei kunnioita muiden maiden itsenäisyyttä, ja sota alkoi jo 2014. Muu maailma oli silloin hampaaton.

Ystävät voimme valita, naapureita emme. Yli 1 300 kilometriä itärajaa tällaisen naapurin kanssa on otettava huomioon kaikessa. Annetaan niin paljon tukea kuin oma puolustuksemme kestää, mutta varaudutaan siihen, että seuraava kohde valloitushaluisella Putinilla voi olla Baltian maat ja Suomikin. Annetaan aseita, annetaan osaamistamme, annetaan koulutusta. Ei anneta Venäjän voittoa. Autetaan Ukraina lopulliseen voittoon.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja al-Tae.

14.25 Hussein al-Tae sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuemme totta kai Ukrainassa tehtävää toimintaa oman maan ja väestön suojelemiseksi, ja siinä olemme täysin samassa uskossa, että he tukevat myöskin Suomea ja muuta Eurooppaa, jopa demokratiaa, tällä työllänsä. Heille kaikki arvostus siitä.

Kun tässä ajassa, arvoisa puhemies, puhutaan sodasta, saamme sotaa, kun puhumme rauhasta, annamme sille myöskin mahdollisuuksia. Ukraina on tullut ulos kymmenen kohdan listansa kanssa, ja siellä on varsin hyviä kohtia, joista voitaisiin sekä YK-tasolla että suurvaltiotasolla keskustella. Joillain mailla on myöskin edellytyksiä viedä tätä listaa eteenpäin. Toivoisinkin ulkoministerin kommentoivan: onko rauhalle annettu mahdollisuuksia?

Puhemies Matti Vanhanen: Seuraavaksi edustaja Yrttiaho.

14.27 Johannes Yrttiaho vas (vastauspuheenvuoro): Puhemies! Hallitus esittää 50 suomalaissotilaan lähettämistä Puolaan kouluttamaan ukrainalaisia sotimaan Venäjää vastaan. Hallitus lähettää Ukrainaan myös Leopard-panssarivaunuja. Sotilasavun arvo on jo lähes 600 miljoonaa. Ukrainan sotilaallisella tukemisella ei ole YK:n valtuutusta. Tuki perustuu EU:n päätökseen, mutta kaikki EU-maatkaan eivät ole valmiita osallistumaan. Operaatio eskaloi sotaa. Vaara tähän on suurempi kuin koskaan aikaisemmin.

Selonteko väittää Ukrainan pysäyttäneen Venäjän hyökkäyksen, vaikka viime viikkojen tapahtumat kertovat toista. Onko väärä tilannekuva syynä sille, että selonteko ei esitä mitään näköalaa sodan lopettamiseksi rauhanneuvotteluihin? Muistutan, että Istanbulissa viime keväänä Ukraina ja Venäjä olivat löytämässä sopimuksen sodan lopettamisesta. Ehtona oli, että Venäjä vetäytyy hyökkäystä edeltäviin asemiin ja Ukraina luopuu Nato-jäsenyyden hakemisesta. [Välihuutoja kokoomuksen ryhmästä] Ukraina olisi voinut hakea turvatakuut haluamiltan mailta tämän sopimusehdotuksen mukaan, [Ben Zyskowitz: No sehän sai jo Budapestissä!] mutta Yhdysvallat ja Britannia kaatoivat sopimuksen.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Adlercreutz.

14.28 Anders Adlercreutz r (vastauspuheenvuoro): Ärade talman! Vuosi sitten helmikuussa pohdimme, voimmeko lähettää kypäriä, muutama kuukausi sen jälkeen pohdimme, voimmeko lähettää ilmatorjuntaa. Pitkin syksyä olemme pohtineet, voimmeko lähettää

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

taisteluvaunuja. Olemme koko ajan hieman jälkijättöisesti auttamassa Ukrainaa. Meidän tulisi nyt päättää, mikä on se meidän strateginen tavoite, mikä on se tavoite, mikä on se lopputulos, jonka me haluamme Ukrainassa saavutettavan, eikä tästä tavoitteesta varmaan ole epäselvyyttä. Tämä on se tavoite, jonka tulisi ohjata meidän apuamme, ei se, että tarkastelemme jokaista apulajia erikseen, jahkaillemme, pohdimme, pohdimme muitten reaktioita.

Suomen kannalta on myöskin selvä, mikä on se meille suotuisa lopputulos. Se maailma, jossa tällaisesta hyökkäyssodasta voi kokea saavansa palkinnon, ei ole se maailma, jonka olemme rakentaneet toisen maailmansodan jälkeen yhteisesti, jonka sääntöpohjaista järjestelmää me olemme olleet rakentamassa. Siksi meidänkin näkökulmasta on yksiselitteisesti niin, että Ukrainan on tässä säilyttävä, Venäjän on peräännyttävä Ukrainasta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

14.29 **Juha Mäenpää ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Osallistuminen koulutusoperaatioon loistava tapa tukea Ukrainaa tässä vaiheessa — tieto ja taito eivät jakamalla vähene. Vasemmiston edustaja äsken sanoi, että Suomi luovuttaa Leopard-vaunuja sinne. En tiedä, mistä olette tietonne saanut, mutta minulla ei sellaista tietoa vielä ole. Omasta mielestäni me emme voi luovuttaa tähän sotaan Leopard-vaunuja, ne nimittäin vähenevät. Mutta tähän koulutusoperaatioon osallistuminen on tärkeä ja loistava asia. Ja kuten totesin, tieto ja taito eivät jakamalla vähene, ja me annetaan sitä nyt oikeaan suuntaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Östman.

14.30 **Peter Östman kd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ukrainan tilanne on edelleen erittäin vaikea, ja avun tarve maassa on sekä välitön että jatkuva. Siksi Suomen osallistuminen tähän operaatioon on, niin kuin selonteossakin todetaan, johdonmukaista jatkoa Suomen aiemmin Ukrainalle antamalle tuelle.

Arvoisa puhemies! Ramsteinin kokouksessa tammikuussa Ukrainan ulko- ja puolustusministerit julkaisivat yhteisen vetoomuksen läntisen sotilasavun huomattavaksi tehostamiseksi. Useat Euroopan maat ilmoittivat lisätuesta Ukrainalle sekä ennen kokousta että kokouksen jälkeen. Haluaisin kysyä ulkoministeri Haavistolta: uskotteko te, että kaikki nämä läsnä olleet EU-maat lunastavat Ramsteinissa annetut lupaukset, ja jos, niin mihin mennessä?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kiljunen, Kimmo.

14.31 **Kimmo Kiljunen sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! 24. helmikuuta viime vuonna mursi eurooppalaisen turvallisuusarkkitehtuurin. Yhteinen turvallisuus muuttui yhteiseksi turvattomuudeksi.

Me suomalaiset olemme kokeneet poikkeuksellisen voimakasta solidaarisuutta Ukrainan kansaa kohtaan. Meillä on nimittäin syvämuistissa 30. marraskuuta 1939, sama aggressori, me olimme yksin, ja me tunnistimme sen, mitä tarkoittaa yksin jääminen. Ukrainaa onneksi ei olla jätetty yksin, vaan olemme hyvin avuliaasti ja hienolla tavalla Euroopassa tukeneet, ja laajemminkin on tuettu, ja Suomen apu, kuten ministeri tässä totesi, on ollut kehitysyhteistyön osalta jo sitä luokkaa, että Ukraina on suurin kehitysavun saaja, ja meil-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

lä on jo lähes 600 miljoonaa annettu sotilasapua. Itse asiassa nämä summat ovat yli puolet siitä, mitä vuotuinen kehitysyhteistyö meillä on.

Apua Ukraina tarvitsee, ja hyvä, että sitä tehdään tässä. Toivon ministerin vastaavan siihen, että toivottavasti tämä ei kuitenkaan vähennä sitä muuta tukea, mitä meidän kansainväliselle yhteisölle on syytä antaa. Yhteisvastuu nimittäin ei tunne rajoja, ja meidän täytyy pitää näistäkin kansainvälisistä velvoitteista huolta.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mykkänen.

14.32 Kai Mykkänen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Venäjä on pysäytettävä ja saatava vetäytymään Ukrainan maaperältä. Sitä vaativat oikeudentunto ja vapaudentunto mutta myös meidän oma etumme, Euroopan ja Suomen etu.

Tässähän taisi käydä vähän niin, että me luulimme olevamme vahvoja talouspakotteilla vääntämään ja luulimme lännen olevan heikko sotilaallisissa toimissa Venäjän naapurustossa. Kävi päinvastoin: talouspakotteet ovat olleet pettymys, myönnettäköön, mutta toisaalta läntinen sotilasapu ja Ukrainan urhoollisuus ovat mahdollistaneet ihmeen, jota tasan vuosi sitten juuri kukaan ei täällä olisi uskaltanut toivoa. Nyt meidän ei pidä antaa Venäjälle sitä helpotusta, että me olemme jatkuvasti hitaita, ja tässä suhteessa vetoan ulkoministeriin: Nyt Euroopan ja lännen on nopeasti myönnettävä raskaampaa ja myös hyökkäyskykyistä apua, mukaan lukien taistelupanssarivaunut. Jos eurooppalaisen paketin syntymisen Leopard-vaunuissa on Suomen osuudesta kiinni, niin ei se siitä saa jäädä kiinni, etteikö meiltä jokin osuus näistä vaunuista myös löytyisi.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Honkasalo.

14.34 Veronika Honkasalo vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Pyysin oikeastaan puheenvuoron sen takia, että kuulin edustaja Heinosen välihuudon. Nyt hän valitettavasti ei enää ole salissa. Me kaikki täällä salissa tuemme Ukrainaa. Vain Venäjä on yksin syypää tähän brutaaliin hyökkäyssotaan, ja sota loppuu, kun Venäjä lopettaa sodan ja vetäytyy Ukrainan maaperältä. Me kaikki tietenkin toivomme rauhaa, mutta Ukraina autonomisesti itse päättää, koska Ukraina on valmis rauhasta neuvottelemaan ja millä ehdoilla.

Jatkaisin myös edustaja Kiljusen kysymyksestä. Itse olen tuonut esille, että se Ukrainalle annettava tuki on erittäin tervetullutta mutta sen tulisi olla lisällistä suhteessa siihen kehitysapuun, mitä Suomi antaa. Olisin tästä kysynyt ministeri Haavistolta: mikä se tilanne tällä hetkellä on, ja mikä on tilanne myös UM:n resurssien suhteen? Ukrainassa tarvitaan kipeästi apua jälleenrakennuksen suhteen, ja se on käynnissä jo nyt.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kari, Mika.

14.35 Mika Kari sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! On jälleen kerran hienoa näitten puolustusasioiden ja ulko- ja turvallisuuspolitiikan asioiden käsittelyssä ollessa sanoa, kuinka hienoa tässä salissa näistä asioista on puhua yhdessä, kun yhdessä jaamme niin perusteet ja keinot kuin näkemyksen koko kriisin laajuudesta. Joitain poikkeuksia tästä salista löytyy, mutta sekin osaltaan kertoo sen, että meillä on toimiva demokratia, kyky keskustella näistä asioista vapaassa, demokraattisilla vaaleilla valitussa parlamentissa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

Huoltovarmuusasiat ja kotimainen huoltovarmuus ovat tärkeitä. Meidän puolustusteollisuuden kyky tuottaa tuotteita jatkossa myös omille puolustusvoimille on tärkeä asia, mutta en mene siihen sen enempää. Kysyisin ulkoministeriltä tästä selonteossakin mainitusta tiedusteluriskistä: Meidän kansainvälisissä kriisinhallintaoperaatioissa toimivien henkilöiden suojaus on ollut meillä kaikkien selontekojen yksi keskeinen sisältö. Varmistamme oman henkilöstön hyvinvoinnin tällaisella operaatioalueella. Voitteko tätä teemaa jollain tavalla tässä salissa vielä aukaista?

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Zyskowicz.

14.36 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kuten edustaja Kari, minäkin olen hyvin tyytyväinen siihen, että henkilökohtaisesti voin yhtyä lähes kaikkiin täällä käytettyihin puheenvuoroihin. Edustaja Yrttiaho sen sijaan haluaa edelleen olla uskollinen sille laitavasemmiston vanhalle käsitykselle, että kaikki turvallisuusongelmat Euroopassa johtuvat lähinnä USA:sta ja Natosta. Suomi tukee kaikin tavoin Ukrainaa — hyvä niin.

Ongelma on mielestäni Saksan pidättyvyys ja jarrutus. Saksalaiset perustelevat suunnitteen näin, että kun heillä on ollut tämmöinen kiihkokansallismielinen diktaattori, joka hyökkäsi naapurimaihin, niin heidän pitää olla erityisen varovaisia. Minä ajattelen, että asia on päinvastoin. Nyt kun Venäjällä on tämmöinen kiihkokansallismielinen diktaattori, joka on hyökännyt naapurimaahan, luulisi, että juuri saksalaiset ymmärtäisivät, miten tärkeätä on antaa Ukrainalle vahvasti tukea.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kopra.

14.37 Jukka Kopra kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Täällä on monessa puheenvuorossa peräänkuulutettu tätä Ukrainalle annettavan materiaalsen tuen määrän kasvattamista, ja siitä haluaisin minäkin puhua. Käsitykseni mukaan vuonna 2022 USA:n antama materiaalsen tuki oli suuruudeltaan noin 50 miljardia euroa, kun taas EU:n tuen yhteenlaskettu määrä oli reilusti alle kymmenen miljardia euroa. No, näillä kymmenillä miljardeilla euroilla ei vielä olla saatu Venäjää ajettua Ukrainasta pois. Voidaan siis olettaa, että vähintään samansuuruisia panostuksia tarvitaan tänäkin vuonna ja mahdollisesti ensi vuonna. Vai olisiko näitä summia syytä kasvattaa olennaisesti, ja olisiko oikeasti tarpeen olennaisesti lisätä puolustusteollisuuden kapasiteettia siten, että sitä materiaalia saadaan sinne Ukrainaan toimitettua nykyistä huomattavasti merkittävämpiä määriä ja enemmän? Haluaisin kysyä teiltä, herra ministeri, onko teillä tiedossanne, onko EU:n piirissä nyt käynnissä tällaisia suunnitelmia, jotta tähän tavoitteeseen päästäisiin.

Puhemies Matti Vanhanen: Vielä kolme pyydettyä vastauspuheenvuoroa ja sen jälkeen ministeri. — Edustaja Sjöblom.

14.38 Ruut Sjöblom kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Joulukuun alussa venäläisen raakaöljyn tuonti EU-maihin kiellettiin, ja nyt helmikuussa tuontikielto laajenee öljyjalosteisiin. On erittäin hyvä, että pakotteet vihdoinkin saatiin voimaan myös öljyn osalta, koska Venäjän öljyntuotanto ja -vientit itse asiassa kasvoivat vuonna 2022. Kansainvälinen energiajärjestö IEA arvioi Venäjän raakaöljyn viennin kasvaneen jopa kahdeksan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

prosenttia viime vuonna, ja se on surullista. On arvioitu, että nämä pakotteet nyt maksavat Venäjälle jopa 160 miljoonaa euroa joka päivä, joten ne ovat erittäin tärkeitä. Pakotteet ovat ne keinot, joilla voimme ilman väkivaltaa painostaa Venäjää lopettamaan hyökkäyssodan. Toki myös muut keinot, kaikki keinot, auttaa Ukrainaa ovat nyt tärkeitä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Kilpi.

14.39 Marko Kilpi kok (vastauspuheenvuoro): Kiitoksia, arvoisa puhemies! Tämän talven taisteluilla on ratkaiseva merkitys sille, miten sota Ukrainassa tulee vielä jatkumaan. Siksi on äärimmäisen tärkeää, että tuemme edelleenkin kaikin mahdollisin keinoin Ukrainaa ja tulemme sitä jatkossakin tekemään.

Kysyisin ulkoministeriltä: mikäli Ukraina ei saavuta tavoitteitaan, mikäli se ei esimerkiksi onnistu katkaisemaan rintamalinjaa tuosta Melitopolin kohdalta, onko mahdollista, että sota muuttuu jäätäneeksi konfliktiksi, ja voiko se avata Venäjälle mahdollisuuden neuvottelun kautta saavutettavaan pakkoratkaisuun, jota kautta se voisi välttää vastuunsa niihin sotarikoksiin, joihin se on syylistynyt? Itse en pidä vaihtoehtona edes teoriatasolla sitä, että Venäjä voisi välttää vastuunsa näistä raakalaismaisista sotarikoksista, joihin se on syylistynyt. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Valkonen.

14.40 Ville Valkonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä miikään yhteiskuntapoliittinen tavoite ei ole tärkeämpää kuin Ukrainan auttaminen voittoon Euroopassa. Ukraina puolustaa vapautta, kansainvälistä oikeutta, ihmisoikeuksia paljon laajemmin kuin ainoastaan oman maansa osalta, ja on hienoa, että Eurooppa on näin yhtenäisesti Yhdysvaltojen ja muiden liittolaisten kanssa Ukrainan tukena. Sen lisäksi, että tässä on voimakas eettinen näkökulma, eli kansoilla oikeus elää vapaasti omaa elämäänsä rauhassa, niin toki tämä reaalipoliittinen näkökulma on myöskin hyvin käsin kosketeltava koko Itä-Euroopalle.

Sen lisäksi, että lännen yhtenäisyys on aivan keskeistä, niin jos ajattelee, miten sota voisi loppua — sotilaallisen käänteen kautta, Venäjän sisäisen vallankumouksen kautta tai sitten merkittävällä kansainvälisellä uudella painostuksella — kysyn arvoisalta ulkoministeriltä: miten arvioitte tällä hetkellä laajemmin kansainvälisen yhteisön asenteiden kehitystä suhteessa sotaan, erityisesti suurten kehittyvien talouksien kuten Kiinan ja Intian? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Ministeri, kolme minuuttia, ja sen jälkeen puhujalistaan.

14.42 Ulkoministeri Pekka Haavisto: Arvoisa puhemies! Kiitos ensinnäkin eduskunnalle valtavasta yksimielisyydestä tärkeässä asiassa. Uskon, että tämä antaa niille suomalaisille, jotka tähän koulutusoperaatioon osallistuvat, valtavan vahvan tuen, että eduskunta on tästä näin yksimielinen. Koetan muutamia asioihin tässä puuttua.

Edustaja al-Tae kysyi, onko rauhalla perspektiiviä. Zelenskyin rauhansuunnitelmahan on julkaistu, kymmenkohtainen suunnitelma. Siinä on ikään kuin Ukrainan näkökulmasta ne asiat, jotka ovat heille tärkeitä. Se alkaa itse asiassa ydinturvalla ja Zaporizžjan voimalan tilanteella. Ja tässä kansainvälinen atomienergiajärjestö IAEA ja sen johto ovat tehneet

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

tärkeää työtä, että jotkut näistä komponenteista, niin kuin sanoittekin, ovat sellaisia, joiden eteen tehdään jo työtä, ja toivottavasti työ kantaa hedelmää.

Edustaja Yrttiaho, pohditte sitä, mikä on tällaisen operaation laillisuus. Takanahan on Ukrainan pyyntö. Ukraina on joutunut hyökkäyssodan kohteeksi. YK:n peruskirjan 51 artikla antaa mahdollisuuden puolustautua, oikeuden puolustautua, pyytää toisilta apua, kunnes YK:n turvaneuvosto ratkaisee kysymyksen. Ja nyt tiedämme, että turvaneuvosto on tässä asiassa jäänyt, mutta maalla on oikeus puolustautua, ja se voi pyytää muilta apua, ja muut voivat tätä apua antaa. Näin juuri teemme. [Ben Zyskiewicz: Juuri näin!]

Edustaja Mäenpää ja jotkut muut kysyivät Leopard-asiasta. Edustaja Zyskiewicz viittasi myöskin Saksan kantoihin. Saksalla meni aikaa päätöksentekoon. Nyt, kun se on päätöksensä tehnyt, ehkä Saksa sitten painostaa vähän muita tulemaan tähän pakettiin mukaan, ja tässä jokainen voi tehdä sitten oman osansa. Tiedän, että keskustelut ovat kesken, joten en niihin nyt sen tarkemmin tässä puutu.

Edustaja Östman kysyi, pitävätkö Ramsteinissa tehdyt lupaukset. Uskon, että pääosin varmaan pitävät. Mutta on hyvin tärkeää huomata, että monet maat ovat antaneet jo niin paljon materiaalia, että heidän oma kestävyksensä on aika lailla jopa riskialttiina tällä hetkellä. Eli tämä liittyy tähän sotatarviketuotantoon, josta monet kysyvät, voiko sitä nopeuttaa, voiko sitä lisätä. Ja tähän pyritään nyt EU:ssa, toivottavasti koordinoituihin toimenpitein.

Kysyttiin myöskin kehitysyhteistyöstä, onko tämä lisäistä. Pääosa tästä Ukrainalle menevästä tuesta on ollut lisäistä. Siitä on päätetty erikseen, eli se ei ole ollut pois mistään tällä hetkellä.

Edustaja Mykkänen totesi tämän EU:n roolin: voisiko EU toimia vielä tehokkaammin, vielä nopeammin? EU on tavallaan kyllä vetänyt näitä vankkureita aika tehokkaasti eteenpäin ja ollut hyvin aikaisessa esimerkiksi pakotteissa ja omissa rauhanrahaston käyttösuunnitelmissaan. Eli kyllä uskon, että EU pystyy tätä solidaarisuustyötä edelleenkin johtamaan, mutta painetta tietysti pitää olla myös kaikista EU:n jäsenmaista.

Edustaja Kari kysyi tiedustelunäkökulmasta, millaisia uhkia tähän sisältyy. Ehkä sanon sen näin päin, että juuri sen vuoksi emme kovin yksityiskohtaisesti avaa sitä, missä olemme mukana, keitä koulutamme, mitä materiaaleja lähetämme, ja muuta, koska tähän liittyy juuri niitä uhkia, joista tässä sanoitte.

Edustaja Zyskiewiczille ja edustaja Kopralle vastasinkin jo tästä puolustuskapasiteetista.

Edustaja Sjöblomin olen kanssa samaa mieltä. Pakotteet alkavat purra, alkavat toimia, toimivat tehokkaasti nyt myös öljytuotteiden osalta.

Sitten oli vielä kysymys tästä, voiko Venäjä luiskahtaa vastuustaan. Nyt tehdään hyvin paljon työtä näiden sotarikosten selvittämiseksi. Niitä on rekisteröity, niitä on dokumentoitu. Suomikin on tukenut kansainvälistä rikostuomioistuinta tässä. Nämä kaikki dokumentit jäävät olemaan, enkä usko, että näistä vastuista voi luiskahtaa pitkällä tähtäimellä irti. — Kiitoksia.

Puhemies Matti Vanhanen: Puhujalistaan. — Edustaja Kopra. [Kimmo Kiljunen: Onko kahden minuutin puheenvuoroja vai pidempiä?] — Viiden minuutin puheita.

14.46 Jukka Kopra kok: Arvoisa herra puhemies! Kohta on kulunut siis vuosi siitä, kun Venäjä eskaloï Ukrainan sodan suurhyökkäyksellään. Venäjän aloittama ja käymä hyökkäyssota on aiheuttanut ja aiheuttaa Ukrainassa suunnatonta kärsimystä. Ukraina on ur-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

healla taistelullaan onnistunut torjumaan valloittajan kavalimmat aikeet, mutta puolustus-taistelu on edelleen ankaraa eikä loppua näy. Uskon, että osaltaan Ukrainan puolustautu-misessa ovat auttaneet länsimaiden toimittama puolustusmateriaali sekä taloudellinen ja humanitäärinen tuki. Myös länsimaiden asettamilla pakotteilla on oma vaikutuksensa Uk-rainan hyväksi. Venäjän toimet Ukrainassa ovat kaikin puolin tuomittavia keinotekoisine kansanäänestyksineen ja alueliitoksineen. Niitä ei voi kansainvälinen yhteisö hyväksyä. Sota ei näytä olevan lähelläkään päätepistettään, ja kuinka voisi ollakaan niin kauan kuin Venäjän sotajoukkoja on Ukrainan maaperällä. Länsimaiden, Euroopan unionin ja Suo-men tulee jatkaa tukeaan niin kauan, että Ukraina on vapautettu. Ukrainan voitto riippuu useasta eri asiasta, joista tämä lännen antama tuki on yksi merkittävä osa.

Koulutusapu ukrainalaisille joukoille on kokonaisuuden kannalta merkittävä toimi, mut-ta pitkällä tähtäimellä tarvitaan systemaattinen lähestymistapa puolustusmateriaalituotan-non kasvattamiseen ja avun viemiseen Ukrainaan. Jotta voisimme jatkaa Ukrainan autta-mista, on sitä alettava toteuttaa siis määrätietoisemmin, suunnitelmallisemmin ja ennen kaikkea suuremmassa mittakaavassa. Ukraina pystyy karkottamaan Venäjän joukot, jos sillä on riittävä toimintakyky ja tarpeeksi materiaalia. On tärkeää, että länsimaat ovat jär-kähtämättä tässä apuna.

Rauhanomaisten ruususenunivuosien aikana Euroopan puolustusteollisuutta on ajettu rajusti alas. Armeijat ja teollisuus eivät pitäneet Venäjän aloittamaa sodankaltaista tilan-netta enää todennäköisenä, ja luultiin, ettei entisen kaltaista materiaalituotannon kapasi-teettia enää tarvittaisi — väärin meni. Mutta nyt virhe on tunnustettava ja alettava nopeasti nostaa Euroopan kykyä tuottaa puolustustaistelumateriaalia, sillä varastoissa oleva tavara ei riitä halutun lopputuloksen saavuttamiseen Ukrainassa. On siis heti kaikin keinoin edis-tettävä sitä, että puolustustarviketeollisuuden kapasiteettia saadaan kasvatettua mahdolli-simman laajasti Euroopan maissa. Se maksaa, mutta jos tätä ei tehdä, hinta tulee olemaan monin verroin suurempi. Tehtävä ei muutoinkaan ole helppo komponentti- ja työvoimapu-lasta johtuen, mutta yhtä kaikki toimeen on ryhdyttävä tarmokkaasti. Uskon, että tämän-kaltaista suuruuden ekonomiaa ymmärretään myös Moskovassa, ja kun siellä havaitaan materiaalituotannon lännessä vain kasvavan, voi olla, että sovittelunhaluakin alkaa löytyä.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

14.49 Timo Heinonen kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Venäjä hyökkäsi Ukrainaan vuonna 2014, valloitti Krimin ja on tä-män jälkeen käynyt sotaa Ukrainaa vastaan. Täysimittaisen hyökkäyksen Venäjä aloitti 24. helmikuuta 2022. Tämän väliajan, valitettavasti, länsi, koko länsi, oli liian hampaaton Ve-näjän kanssa.

Venäjän hyökkäyssota rikkoo räikeästi kansainvälistä oikeutta ja on johtanut laajaan hu-manitääriseen kriisiin. Nyt tämän vuoden aikana Venäjän hyökkäyssodan vuoksi yli 14 miljoonaa ihmistä on joutunut jättämään kotinsa ja noin 18 miljoonaa ihmistä tarvitsee hu-manitääristä apua. Tätä apua meidän pitää myös lisätä. Ukraina on kyennyt pysäyttämään Venäjän hyökkäyksen ja valtaamaan osin omia alueitaan takaisin. Laajoja Ukrainan maa-alueita on kuitenkin edelleen Venäjän valloituksen hallussa.

Suomi on tukenut Ukrainaa sekä kansallisesti että osana EU:ta, ja Suomi on myöntänyt Ukrainaan humanitääristä apua, kehitysyhteistyötukea, materiaalitukea, puolustusmateri-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

aalitukea ja nyt myös koulutustukea. Tätä tukea on jatkettava Ukrainan lopulliseen voittoon asti.

Ukraina on pyytänyt EU:lta tukea asevoimiensa kouluttamiseksi niin lyhyellä, keskipitkällä kuin pitkällä aikavälillä, ja olemme osallistuneet asevoimien koulutukseen Isossa-Britanniassa noin 20 henkilön osastolla osana monikansallista koulutusoperaatiota. Nyt EU on mukana tekemässä uutta EUMAM-operaatiota, ja tämä Ison-Britannian operaatio on huomioitu tässä. Ukrainan asevoimien tämänhetkisiin tarpeisiin kuuluvat sotilaallinen perus- ja joukkokoulutus sekä henkilöstön lääkintään, logistiikkaan, kemiallisia, biologisia ja radioaktiivisia aseita koskevaan suojelutoimintaan, pioneeritoimintaan sekä kyberturvallisuuteen liittyvä sotilaallinen erikoiskoulutus sekä aselajien yhteistoimintaan liittyvä kouluttajakoulutus. Ukrainaa tukeva Euroopan unionin sotilaallinen avustusoperaatio perustettiin siis lokakuussa, ja tämän nyt aloitettavan operaation kestoksi on määriteltä kaksi vuotta.

Suomi on antanut Ukrainalle puolustusmateriaalitukea 11 paketilla. Ukrainalle toimitettavien puolustusmateriaalipakettien yhteisarvo on noussut jo merkittäviin summiin. Operatiivisista syistä sekä avun turvallisen perillemenon takia avun sisällöstä, toimitustavasta ja aikatauluista ei ole annettu julkisuuteen meillä tarkempia tietoja, mutta niin kuin puolustusministeri Kaikkonen on todennut, ihan tappavaa materiaalia se on ollut. Suomi on vuonna 2022 eli viime vuonna osoittanut lisäksi humanitääristä apua ja kehitysyhteistyötukea Ukrainaan reilut 100 miljoonaa euroa.

Mutta kumpi voittaa sodan? Ukraina, mutta edessä on uuvuttava ja kuluttava kulutus-sota. Kulutussodan aikana pyritään aiheuttamaan viholliselle niin suuria materiaali- ja henkilötappioita, että se ei lopulta pysty enää jatkamaan taistelua. Ja Venäjällä, Putinin Venäjällä, ei nuorilla venäläismiehillä, omilla nuorukaisilla, ole mitään arvoa. Tappionsietokyky on Venäjällä ollut aina korkea, jopa omaa kansaakin halveksuva. Ja enää tänään eivät edes venäläiset äidit uskalla poikiaan puolustaa — Tšetšenian sodan aikaan uskalsivat — nyt äiditkin on vaiennettu.

Venäjänkin varastot ehtyvät, mutta epätarkkoja ja vanhentuneita ammuksia siellä riittää. Päiväkodit, koulut, asuintalot ja muut ovat vaarassa, kun heikolla motivaatiolla toimivat joukot käyttävät vanhentunutta kalustoa. Ja tämä kaikki tapahtuu vain Vladimir Putinin takia. Seuraavan Putinin Euroopan-matkan kohde tulee olla Hollannissa.

Tämän takia meidän tulee jatkaa ja vahvistaa tukeamme. Ukraina ei taistelee vain oman maansa vapauden ja itsenäisyyden puolesta vaan koko demokraattisen maailman puolesta. Nykyisellä kyvyllä Saksan kuuden kuukauden ammustuotannon koko kapasiteetti kuluu Ukrainassa reilussa vuorokaudessa. Tämä kuvaa, mitä kulutussota on. Euroopan ja myös Suomen tulee nostaa tuotantomääriä.

Meillä on 1 300 kilometriä itärajaa, ja kaikki nämä ratkaisut tulee tehdä ja arvioida tästä tulokulmasta. Leopardien antaminen: ovatko ne Leopard R:iä, joita voisimme antaa? Koulutusta me voimme antaa, mutta samaan aikaan meidän tulee skaalata meidän omaa tuotantoamme Patriassa, Sakossa, C.P.E. Productionissa ja muissa tällaisissa yhtiöissä, joiden materiaalia tarvitaan Ukrainassa ja valitettavasti mahdollisesti myös tulevaisuudessa muualla. Meidän pitää varautua kaikista pahimpaan.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Mäenpää.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

14.54 **Juha Mäenpää ps:** Arvoisa puhemies! Meillä on lähetekeskustelussa Valtioneuvoston selonteko eduskunnalle Suomen osallistumisesta Ukrainaa tukevaan Euroopan unionin sotilaalliseen EUMAM Ukraine -avustusoperaatioon; osallistuminen koulutus- ja neuvonantotehtäviin Puolassa.

Arvoisa puhemies! Kouluttaminen on loistava keino Ukrainan tukemiseen. Tieto ja taito eivät jakamalla vähene. Ukraina on pyytänyt EU:lta tukea asevoimiensa kouluttamiseksi lyhyellä, keskipitkällä ja pitkällä aikavälillä, minkä vuoksi Ukrainaa tukeva Euroopan unionin sotilaallinen avustusoperaatio perustettiin EU:n ulkoasiainneuvostossa 17.10.2022. Operaation tavoitteena on tarjota koulutusta 15 000 ukrainalaissotilaalle. Suomi olisi mukana enintään 50 sotilaalla marraskuuhun 2024 saakka. Tämä sisältää osallistumisen koulutus- ja neuvonantotehtäviin Puolassa sekä tähän liittyviin esikunta-, hallinto- ja tukitehtäviin EU-jäsenmaiden alueella. Tarkoitus on aloittaa keväällä 2023 Ukrainan asevoimille annettavalla koulutusmoduulilla, jossa Suomi kouluttaa erikseen valituista ukrainalaisista sotilaista koostuvan noin 30 sotilaan joukon.

Suomi on tukenut Ukrainaa sekä kansallisesti että osana EU:ta. Olemme myöntäneet Ukrainaan humanitääristä apua, kehitysyhteistyötukea, materiaalitukea, puolustusmateriaalitukea ja koulutustukea. Koulutusoperaationa EU:n oma ei ole ensimmäinen, johon Suomi osallistuu Ukrainan asevoimia koskien. Isossa-Britanniassa tasavaltamme on kouluttanut ukrainalaisia noin 20 henkilön osastolla osana monikansallista koulutusoperaatiota, jossa tavoitteena on ollut 10 000 ukrainalaisen siviilin kouluttaminen sotilaaksi.

Arvoisa puhemies! Suomella on nähdäkseni vankat perustelut osallistua Ukrainan tukemiseen erityisesti juuri sotilaallisen koulutustoiminnan muodossa.

Ensinnäkin kouluttamalla, opastamalla, neuvomalla ja jakamalla ajatuksia eivät opit meiltä mihinkään katoa. Kuten alussa sanoin, tieto ja taito eivät jakamalla vähene.

Toisekseen, kuten itse selonteossakin sanotaan, operaatioon osallistuminen vahvistaa kansallista puolustuskykyä. Auttamalla Ukrainaa autamme myös omia sotilaitamme kehittymään sotilaallisessa kouluttamisessa kriisitilanteen ollessa käynnissä. Tämänkaltaista toimintaa olemme harrastaneet ennenkin. Esimerkkinä tästä on sotilaallinen operaatio Irakissa nimeltään OIR, joka on Yhdysvaltain johtama kansainvälisen Isisin vastaisen koalition operaatio. Suomi jatkaa näillä näkymin osallistumista OIR-operaatioon noin 75 sotilaalla vuoden 2024 loppuun asti. Huomautin eduskunnassa asian käsittelyn yhteydessä viime joulukuussa, että osallistuminen kansainväliseen neuvontatoimintaan kehittää merkittävästi suomalaisten sotilaiden osaamista, toimintakykyä ja valmiutta toimia kansainvälisessä toimintaympäristössä.

Puolan ja Irakin operaatioilla on toki eronsa ja siten kansallisesta näkökulmasta molemmilla oma paikkansa maamme sotilaallisen suorituskyvyn ylläpidossa ja parantamisessa. Ukrainalaisille koulutettavat taidot tulevat sotatilan vuoksi epäilemättä heti käyttöön. Lisäksi Ukraina, jossa sotilaat luonnollisesti Puolassa opittuja taitojaan lopulta käyttävät, on maantieteen, ilmaston ja oletetun vastapuolen osalta parempi verrokkimaa saaduille kokemuksille kuin kaukomaat, joten sodasta kertyvät opit hyödyttävät paremmin myös omaa kansallista turvallisuuttamme.

Lopuksi haluan sanoa vielä, että kouluttaminen on loistava tapa tukea Ukrainaa. Tieto ja taito eivät jakamalla vähene. Omasta mielestäni Suomen ei tule luovuttaa tähän kyseiseen sotaan Leopard-vaunuja, ne nimittäin vähenevät. Meidän ei rajanaapurina tule eskaloida tilannetta antamalla vaunuja sinne. Meillä on niitä itsellämme liian vähän.

Arvoisa puhemies! Tässä olivat huomioni keskusteluun. — Kiitoksia.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Käytettävissä olevan ajan puitteissa vielä edustaja Valkonen.

14.59 Ville Valkonen kok: Arvoisa puhemies! Tällä hetkellä Euroopassa ei ole mitään tärkeämpää poliittista tavoitetta kuin Ukrainan voiton varmistaminen. Lännen yhtenäisyys on tässä ilmeisesti elintärkeää. Ukrainan tukeminen on oikein, mutta se on myös reaali-poliittinen, hyödyllinen valinta, varsinkin Venäjän naapurissa olevalle pienelle kansalle, kuten Suomi. Koko Itä-Euroopan turvallisuuspoliittinen arkkitehtuuri murentuisi, jos Venäjä voittaisi tämän konfliktin, tai jopa siinä tapauksessa, että Venäjä ei sitä häviäisi.

Lisäksi se, mitä Ukrainassa tapahtuu, määrittää sitä, miten koko epädemokraattinen maailma tulee jatkossa käyttäytymään. Mehän emme tiedä, miten diktatuurit tekevät päätöksiä, minkälainen esimerkiksi Kiinan suunnitelma on vaikkapa Taiwanin osalta. Edessä on pitkä, teknis-taloudellinen ja poliittinen kamppailu, toinen kylmä sota, jossa vapaa maailma ottaa mittaa epädemokraattisesta maailmasta. Lännen on oltava valmis nostamaan puolustusteollista kykyään huomattavasti. Tämä on yksinkertaisesti tunnustettava.

Arvoisa puhemies! Tukea on jatkettava Ukrainan voittoon saakka. Venäjän voitto tarkoittaisi niin synkkiä vuosikymmeniä Euroopalle, että sitä me emme halua — emme itsellemme emmekä tuleville polville. Lisäksi konfliktien uhka koko maailmassa kasvaisi, kun kaikki diktaattorit saisivat viestin, että voimalla voi vielä 2000-luvulla saada tahtomansa. Onneksi tällä hetkellä sota ei kulje Putinin toiveiden mukaan. Hän ei ole saanut haluamaansa, ja meidän pitää tehdä kaikkemme, ettei niin käykään. Venäjä on osoittautunut paljon heikommaksi kuin alun perin arvioitiin ja pelättiin.

Lännelle on myöskin keskeistä huomata, että Venäjän eskalaatiopelottelut eivät ole toteutuneet. Se on selkeä viesti meille kaikille: lisää tulivoimaista tukea Ukrainalle. Viivyttely maksaa henkiä, epäröinti maksaa henkiä. Se pitkittää sotaa, jos jokin. Tämä tarkoittaa esimerkiksi Suomen osalta Leopardien lähettämistä Ukrainaan.

Arvoisa puhemies! Lännen yhtenäisyys on kaikkein keskeisin asia tämän sodan tulevaisuuden määrittämiseksi, mutta muuta maailmaa ei pidä unohtaa. Muu kansainvälinen yhteisö voisi olla se taho, joka ulkopuolelta, tavalla tai toisella, muuttaisi kehityskulkua Ukrainassa. On epätodennäköistä, että rintamalla tapahtuu merkittävää käännettä ainakaan lähiaikoina, ja on epätodennäköistä, että Venäjän sisäinen kehitys tai analyysi tilanteesta muuttuu, mutta jos suuret kehittyvät taloudet tai muuten kansainvälinen yhteisö nykyistä laajemmin ryntäisi määrätietoisesti tuomitsemaan sodan, sillä saattaisi olla merkitystä. Tämän takia Ukrainan asiaa on pidettävä esillä kaikilla mahdollisilla rintamilla, erityisesti YK:ssa ja kahdenvälisesti. Kehitysmaat täytyy saada vakuutettua siitä, että sääntöpohjainen järjestelmä on heidänkin etunsa. Tämänkin työ on hyvin pitkäjänteistä ja vaatii resursseja. Nämä ajat eivät todellakaan ole oikea aika leikata Suomen kansainvälisen toiminnan resursseja.

Arvoisa puhemies! Ukrainan sodassa meiltäkin vaaditaan sisua ja sinnikkyyttä jatkaa tukea ja Ukrainan asian edistämistä kaikilla rintamilla kansainvälisessä yhteisössä. Se, mitä meiltä vaaditaan, on kuitenkin varsin vähän verrattuna siihen, mitä Ukrainan kansalta tällä hetkellä vaaditaan. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Keskustelu ja asian käsittely keskeytetään. Asian käsittelyä jatketaan tässä istunnossa päiväjärjestyksen muiden asiakohtien tultua käsitellyiksi.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

Asian käsittely keskeytettiin kello 15.04.

Asian käsittelyä jatkettiin kello 17.42.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Nyt sitten seuraavaksi jatketaan aiemmin tässä täysistunnossa keskeytetyn asiakohdan numero 3 käsittelyä. Mihinkäs siellä jäätiinkään? — Edustaja Yrttiaho.

17.42 Johannes Yrttiaho vas: Puhemies! Hallitus esittää 50 suomalaissotilaan lähettämistä Puolaan kouluttamaan ukrainalaisia sotimaan Venäjää vastaan. Hallitus lähettää Ukrainaan myös Suomen Leopard-panssareita. Näiden lukumäärää ei ole kerrottu. Puolustusministeriön mukaan Suomen sotilaallisen avun arvo on viimeisimmän paketin myötä lähes 600 miljoonaa euroa. Uusi tukipaketti on jo valmisteilla.

Ukrainan sotilaallisella tukemisella ei ole YK:n turvallisuusneuvoston valtuutusta. Sillä ei ole myöskään yleiskokouksen mandaattia. Tuki perustuu Euroopan unionin päätökseen. Kaikki EU:n jäsenmaatkaan eivät ole valmiit osallistumaan sotilaskoulutukseen. Kun operaatiolla ei ole YK:n valtuutusta, ei turvaneuvoston eikä yleiskokouksen, toimii Suomi nyt toisen maailmansodan kokemuksesta rakennetun YK:n kollektiivisen järjestelmän ohi ja toimillaan murentaa sitä. Se ei ole Suomen edun mukaista.

Puhemies! Selonteko väittää Ukrainan kyenneen pysäyttämään Venäjän hyökkäyksen. Tämä ei pidä paikkaansa: viime viikot kertovat aivan toista. Rauha mainitaan selonteossa vain kerran ja silloinkin perusteluna Ukrainan sotilaalliselle tukemiselle. Marinin hallitus näyttää pääministerin johdolla uskovan sokeasti Ukrainan sotilaalliseen voittoon. Ehkäpä juuri siksi selonteko ei esitä edes näköalaa sodan lopettamisesta aloittamalla välttämättömät rauhanneuvottelut järjettömän tappamisen ja tuhojen pysäyttämiseksi.

Hallitusta ei myöskään huolestuta sodan eskalaation vaara, vaikka se on tällä haavaa suurempi kuin koskaan aikaisemmin sitten Venäjän hyökkäyksen. EU-operaatio muodostaa merkittävän eskalaatoriskin. Operaation ulottuminen vuoden 2024 loppuun ja varautuminen operaation jatkamiseen vielä senkin jälkeen kertovat valmistautumisesta sodan pidentymiseen ja laajenemiseen, ei sen päättämiseen ja rauhanneuvotteluihin. Samaa viestivät tässä salissa käytetyt monet, suorastaan sotaistat puheenvuorot. Eikö Suomella todella ole — eikä sillä tulevaisuudessakaan haluta nähdä — minkäänlaista panosta rauhan aikaansaamiseksi? Nykyisen valtiojohdon vähäistä kiinnostusta sodan lopettamiseen ja rauhan edistämiseen kuvastavat myös tasavallan presidentin lausunnot, joiden mukaan hän ei näe tarvetta pitää yhteyttä Venäjän johtoon. Onneksi useat merkittävät EU-maiden johtajat näkevät toisin.

Puhemies! Haluan vielä muistuttaa, että vuosi sitten keväällä Turkin järjestämissä Istanbulin neuvotteluissa Ukraina ja Venäjä olivat löytämässä yhteisymmärryksen sodan lopettamisesta. Venäjä oli valmis vetämään joukkonsa aseisiin, joissa ne olivat ennen 24. helmikuuta tapahtunutta hyökkäystä. Ukraina oli valmis luopumaan sotilasliitto Naton jäsenyyshankkeesta. Sopimus edellytti Venäjän vetäytymisen jälkeen neuvottelujen aloittamista niistä alueista, joiden hallinnasta ei ollut yksimielisyyttä. Ukraina olisi voinut hakea sopimukselle turvatakuut haluamiltan mailta. Istanbulin sopimus ei kuitenkaan kelvannut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

Yhdysvalloille ja Britannialle, jotka pitivät huolta siitä, ettei sopimusluonnoksen pohjalta syntynyt ratkaisua koskaan hyväksytty. — Kiitos, puhemies.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Kiitos, edustaja Yrttiaho. — Seuraavaksi edustaja al-Tae, edustaja al-Tae poissa. Edustaja Kiljunen, Kimmo, poissa. — Edustaja Myllykoski.

17.47 Jari Myllykoski vas: Arvoisa herra puhemies! Nyt kun keskustelemme tästä Ukrainan operaatioon osallistumisesta, koulutus- ja neuvonantotehtävistä, pidän eduskunnassa käytettyjen puheenvuorojen kannalta keskustelua samansuuntaisena kuin ovat edustajan omat ajatukset. Eli eduskunnassa meillä on yhteinen sävel siitä, kuinka ja minkälaista apua tässä vaiheessa on hyvä Ukrainalle antaa. Toki on kalustoon liittyviä huomattavia haluja, mutta pidän tärkeänä, että juuri tässä esityksessä suunnataan jo pitkälle, ei vain yhteen avun toimittamisen muotoon, ja nyt puhutaan pitkäkestoisemmasta, kahden vuoden ajasta, johonka ollaan sitoutumassa. Olenkin varma, että Ukrainalle parasta, mitä Suomella voi olla antaa sodankäymiseen ja siviilien ja oman suvereniteetin puolustamiseen vientituotteena, on kyllä juuri se osaaminen, jota sodankäyntiin meiltä voidaan antaa. Eli on hyvä, että pystymme auttamaan ukrainalaisia heidän puolustustaistelussaan oman maansa ja omien siviiliensä suojaamiseksi.

Kuitenkin pitää muistaa, että osaamisen myötä sodankäynnissä tulee myös menestymisiä, ja siinä menestymisen hetkessä toivon totisesti ja uskonkin meidän Puolustusvoimilta annettavan koulutuksen pitävän sen moraliteetin, mitä nykyaikaisessakin sodankäynnissä kansainvälisten sopimusten mukaan on ja mihinkä Suomi on sitoutunut: osaamme kohdella niitä vihollisjoukkoja, jotka mahdollisesti jäävät sotavangeiksi, sillä sodankäynnin ohjekirjalla, joka on, siten että hekin ovat ihmisiä, ja samalla tavalla myös niitä siviilejä. Eli Suomi vie sitä omaa tietämystään ja moraliteettia, mitä siviilikriisinhallinnoissakin olemme muualle maailmaan vieneet. Suomalaisiin uskotaan ja luotetaan, ja toivotaan, että tämä myös tässä avunannossa ja neuvonnassa on siinä roolissaan, jota ei myöskään unohdeta.

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Näin, kiitos. — Ja edustaja Autto.

17.50 Heikki Autto kok: Arvoisa herra puhemies! Hyvin pian tulee kuluneeksi vuosi Venäjän rajua hyökkäysvaihetta Ukrainassa, mutta on tärkeää muistaa, että sota on jatkunut jo kahdeksan vuotta ja Venäjän aggressio naapureitaan kohtaan, Venäjän aggressio Eurooppaa kohtaan, jo paljon pitempään.

Arvoisa puhemies! Koko maailma on tietysti sekä ensin pysähtynyt että sen jälkeen ryhtynyt toimeen tämän Venäjän aivan silmittömän, kaamean hyökkäyksen edessä. Kun nähdään ne sotarikokset ja kaikki kaameudet, joita Venäjä on ollut valmis ukrainalaisiin kohdistamaan, niin siinä on vaikea kenenkään jäädä kylmäksi. Venäjän toimet edustavat valtiojohtonsa imperialistista valloituspolitiikkaa, jota esimerkiksi presidentti Putin tuntuu avoimesti ihannoivan, kun viittaa puheissaan aiempiin Venäjän hirmuhallitsijoihin. On todella kylmäävää, että tällaista toimintaa ja tällaista politiikkaa Euroopassa vielä 2020-luvullakin harjoitetaan.

Arvoisa puhemies! Tämän vuoksi Suomen ja koko Euroopan ja koko vapaan maailman tuen tulee vankkumatta olla ukrainalaisten puolella, ja on todella tärkeää, että tänään tällä päätöksellä voimme lähettää suomalaisia sotilaita kouluttamaan ja antamaan neuvoa tä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 162/2022 vp

män EU:n yhteisen avustusoperaation kautta. On todella tärkeää, että läntiset yhteisöt ja yhteistyörakenteet, kuten tässä tapauksessa EU, voivat olla yhtenäisiä ja voivat olla ihmis-oikeuksien, kansakuntien suvereniteetin ja kansainvälisen lain puolella.

On tietysti erittäin surullista, niin kuin kuulimme vasemmistoliiton edustaja Yrriahon puheenvuorosta aiemmin, että YK on asiassa toimintakyvytön. Onhan se kyllä todella käsittämätöntä, että Venäjä, joka säännönmukaisesti hyökkäilee naapurimaihinsa, voi olla YK:n turvallisuusneuvoston jäsen. Sehän on täysin perustetonta ja käsittämätöntä, että näin voi olla. Venäjä toimii vastoin kaikkea sitä, mitä YK periaatteessa edustaa. Venäjä on rauhan vastakohta tässä ajassa.

Arvoisa puhemies! Venäjä täytyy pysäyttää nyt. Se ei kuitenkaan ole helppoa. Venäjällä on Neuvostoliiton perintönä kykyä tuhoamissodankäyntiin, ja Venäjällä on edelleen kykyä myös tätä kriisiä eskaloida ja tuhoamistyötä niin Ukrainassa kuin laajemminkin jatkaa. Jotta tuota tuhotyötä ei levitetä laajemmin Eurooppaan, on vain yksi vaihtoehto, ja se on se, että Ukrainan on voitettava. Se, että Ukraina voittaa, on ainoa mahdollisuus myös kestävään rauhaan.

Mutta niin kuin me suomalaiset olemme aina ymmärtäneet, vanha viisaus on, että jos haluamme rauhaa, pitää varautua sotaan. Nyt on aika, jolloin myös Suomessa mutta laajemminkin Euroopassa sotatarviketuotanto, puolustusmateriaalituotanto, täytyy saada määrätietoiseen kasvuun, niin että pystymme paitsi tukemaan Ukrainaa tässä akuutissa tilanteessa tietysti hyödyntämällä niitä varastoja, joita meillä itsellämme on — Suomella onneksi on, mutta valitettavasti olemme hyvin harvalukuisessa joukossa, niiden maiden joukossa, joilla on varastoja — ja pystyisimme saamaan myös eurooppalaisille kumppaneillemme mahdollisuuden vahvistaa omia sotatarvikevarastojaan ja sotavoimiaan niin, että voimme tukea Ukrainaa voittoon. Ukrainan voitto on tie rauhaan, ja rauhan tulee olla kaikkien tavoitteena.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin ulkoasiainvaliokuntaan, jolle puolustusvaliokunnan on annettava lausunto.